

De gravissima herniarum specie, entero-epiplocele ... / [Johannes Augustus Harnisch].

Contributors

Harnisch, Johannes Augustus.
Büchner, Andreas Elias, 1701-1769.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae Magdeburgicae : Typis Joannis Christiani Hendelii, [1749]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/nj5q8xwn>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

5

DE
GRAVISSIMA
HERNIARVM SPECIE,
ENTERO-EPIPLOCELE

DIVINI NVMINIS AVSPICIIS
ET
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS CONSENSV
P R A E S I D E

D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMO PRUSSIAE REGI A CONSILIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO
IMPERIALIS ACADEM. NATVR. CVRIOSOR. PRAESIDE
ET COMITE PALAT. CAESAREO,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS,

D. XXV. OCTOBR. A. S. R. *cl**l**o**c**c**x**x**x**x**i**x*.

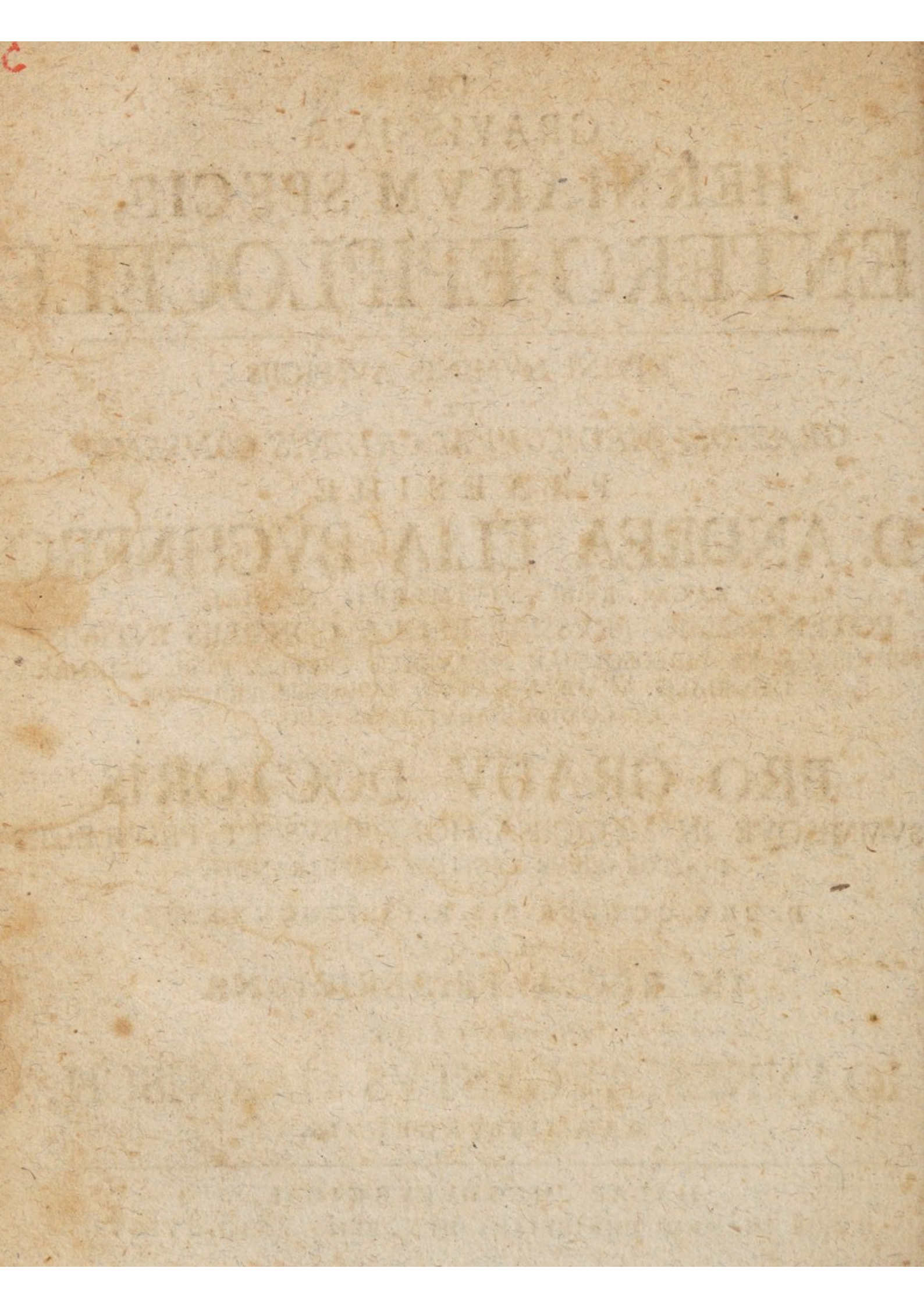
H. L. Q. C.

IN REGIA FRIDERICIANA

DISPVTABIT

IOANNES AVGVSTVS HARNISCH,
MARTISBURGENSIS,

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

§. I.

Ex gravioribus fonticisque illis morbis, *Introitus.* qui omnem Chirurgi circumspeditionem & minimarum etiam circumstantiarum perscrutationem requirunt, certo certius sunt *Herniae*. Harum enim diagnosis tantopere saepius est implicata & obscura, ut qui in qualitercunque momentosis herniis, non accurate trutinatis rebus, vel iudicium ferunt, vel, suis viribus freti, ipsam operationem suscipere audent, saepissime quam maxime hallucinentur, cum aegroti maximo periculo, suae vero ipsius gloriae detrimento. Qua de re plura prostant exempla, si hic ea referendi esset locus. Patet igitur, non inutile coeptum esse, si omnibus viribus in naturam herniarum inquirere, exactius varias earum species indagare, & praecipue diligenter observationes instituere allaboramus, utpote quarum ope tam Medicina, quam Chirurgia, ad maiorem subinde, tandemque etiam summum certitudinis gradum evehi potest. Idcirco etiam

mecum constitui, in praesenti specimine inaugurali seorsim gravissimam illam curatuque maxime difficilem Herniarum compositarum speciem, quam *Entero-epiplocele* vocant, uberius explanatam sistere, quoniam ea prae reliquis aegrius plerumque diiudicatur, & satis periculosa saepe confectaria infert, adeoque etiam attentiores omnino considerationem meretur. Deus ergo T.O.M. adsit clementissime conatibus, Lectorque benevolus benigne iisdem faveat.

§. II.

Herniae definitio.

Tumor praeternaturalis in regione abdominis, & speciatim in inguine vel scroto proveniens, atque a prolapsu contentorum quorundam abdominalium, inprimis omenti & intestinorum, ortum ducens, proprie dicitur *Hernia*, seu *Ramex*; Graecis κήλη, *tumor*.

- a) Herniae morbum olim obscenum habitum fuisse, patet ex CELSO *Libro VII. Cap. XVIII.* & exinde forsitan ratio peti potest, cur in Veterum monumentis parum de iis relatum legimus. Postquam autem inprimis praeterlapso seculo Chirurghi in Gallia de diversorum ammatum inventionem magis solliciti erant, aliique homines lucri cupidi medicamentis internis se herniis mederi velle & posse gloriabantur, & inter haec quaedam Regia adeo manu dispensabantur, prout DIONIS pag. 222. refert, hoc malum plus innotescere coepit, & frequentius aegri, a turpitudinis suspitione iam liberi, medelam quaerebant.

§. III.

Definitionis dilucidatio.

Dantur quidem alia adhuc tumorum genera, in scroto & umbilico praecipue occurrentia, quae *herniarum* nomine quoque insigniri solent, ast num recte? plane non

non video. Habent enim hi morbi fere nullam inter se convenientiam, sed potius ratione causarum, methodi medendi aliarumque rerum, plane a sic dictis herniis differunt. Et praeterea, si eiusmodi tumores ad hernias referamus, certe & multi alii eodem iure frui possent. Adpellamus collectionem materiae in scroto *herniam humoralem*; cur ergo non & collectio materiae in inguine, sive bubo, hoc nomen mereretur? Et ulterius, quid de prolapsu uteri sentiam? Invenimus ibi contentum quoddam abdominale e sede sua dimotum, adest tumor, eademque curatio, nempe repositio, locum invenit, & tandem quoque reposita parte, fasciis, uti in herniis, continetur. Certissime ergo hoc malum, si doctrinam herniarum novis speciebus locupletare intenderemus, prae omnibus istis tumoribus, herniis adnumerari deberet *b)*; dum nimirum illi nullam aliam cum his monstrant convenientiam, praeter hanc unicam, quod forsan eo in loco; ubi hernia vera contingit, talis quoque tumor, vel ex collectione feri, vel dum fungosi quidpiam excrescit, interdum oriatur. Interim iam omnibus fere Chirurgis receptum usitatumque est, & hos tumores nomine herniarum dignos iudicare, quare ne innovandi pruritu laborare videamur, optimum erit, loqui cum vulgo, & sentire cum doctis. Quod vero Veteres iam ipsi observaverint, non commode dictos tumores ad herniarum classem referri posse, exinde elucescit, dum statim distinctionem fecerunt, inter *hernias veras*, ubi descensus omenti vel intestini in culpa est, & *hernias spurias*, quae dictos tumores comprehendunt.

b) Huius sententiae suo iam tempore fuit BLEGGNY, unde in

arte sua herniarum curatrice Cap. IV. simul uteri prolapsum pertractat. Vid. eiusdem *Zodiacus medic. Gallic. Ann. I. Mersf. I. p. 222.*

§. IV.

*Herniarum
verarum di-
visio earum-
que species.*

Herniae stricte sic dictae, sive *herniae verae*, varias adhuc agnoscunt species, variasque divisiones admittunt. Fibrae musculorum abdominis transversorum, & interdum rectorum, si ex quacunque causa, inprimis vulnere, diductae, vel plaga ictuque relaxatae sunt, locus iste in superficie abdominis redditur debilior, ut non aequae reliquarum subiacentium partium pressioni resistere possit. Hinc dum actio reactione sic fortior facta est, locus iste tandem extrorsum prementibus cedit, omentum vel intestina protruduntur, elevant cutim, & herniam formant, quae dicitur *ventralis*, de qua vero inter auctores parum constat, cum admodum raro occurrat *c)*. Umbilicus etiam saepe variis ex causis laxatur, inprimis in infantibus valde eiulantibus, utpote in quibus annulus umbilicalis non dum iustum robur ac firmitatem nactus est, unde, visceribus abdominis versus locum istum relaxatum prementibus, peritonaeum intestina non satis continere potest, hinc ab irrupentibus omento vel intestino distenditur, & alia herniae species oritur, quae *umbilicalis*, vel graeco idiomate *ἐξόμφαλος*, seu *ὀμφαλοκήλη* audit, in tres iterum alias subdivisas abiens, quando nimirum vel omentum, vel intestinum solum, vel utraque simul tumorem sive herniam formarunt, harumque prima dein Graecis dicitur ab omento *ἐπιπλοόμφαλος*; altera vero ab intestino *ἐντερόμφαλος*, & tertia denique *ἐντεροεπιπλοόμφαλος* vocari potest.

c) Adnu-

- c) Adnumerant etiam herniis ventralibus tumores, qui nonnunquam in interstitio musculorum rectorum ab omento vel intestino dimoto formantur, proprioque nomine nondum adhuc insigniti sunt. Oriuntur ipsi mox supra umbilicum, quod inprimis in infantibus contingit; mox infra ipsum, licet rarius, hocque vel in gravidis, vel quae crebrius partu defunctae fuerunt, vel quarum abdomen a quacunque causa valde extensum est, quae omnia fibras aponevroticas lineae albae admodum laxare queunt.

§. V.

Deinde vasa iliaca, quando ex abdomine descendunt & nomen cruralium accipiunt, supra musculum psoas & iliacum & sub ligamento sic dicto Fallopii iter suum ad femora dirigunt. Hic locus transgressionis ductorum vasorum ab Anatomicis adpellatur *arcus cruralis*, minus tamen iure quodam, cum in naturali statu nulla apertura ibi inveniat, sed ea modo scalpello in praeparationibus monstretur. Interim, vi quadam concussoria aliave corpori obveniente, facile accidit, ut hic arcus cruralis, utpote pinguedine modo clausus, pressioni intestinorum vel omenti cedat, illisque transitum ad femora usque sub fascia lata permittat. Et en! iterum Ramicis speciem, quae ob locum *cruralis*, seu graeco vocabulo *μηροκήλη* vocatur, foeminisque inprimis solemnis est, quae, ob angustiores annulos abdominales, non tam facile herniis inguinalibus sunt obnoxiae. Vesica urinaria etiam interdum, licet non valde frequenter, inter illas partes est, quae prolabi sicque herniam efficere possunt. Quando enim magna urinae copia est repleta valdeque extensa, aut si in gravidis ab expanso utero in medio

*Reliquae
herniarum
verarum
species.*

medio comprimitur, ut supra ossa pubis emineat, facta ibi urinae repletionem, & accedente nisu quodam, facile per annulos abdominales ad inguen, immo in masculis interdum ad scrotum procidit, & herniam inducit, *κυσιοκήλη* dictam d). Tandem duo herniarum genera, viris praecipue frequentissima, adhuc supersunt, nimirum *hernia inguinalis* & *scrotalis*, quas tamen, usu recepto, sub uno nomine *herniae inguinalis* comprehendunt, eamque rursus distinguunt in *herniam incompletam*, ubi tumor herniosus in inguine subsistit, & in *completam*, ubi partes dimotae profundius descenderunt, & quidem in foeminis ad labia usque vulvae, in viris autem usque in scrotum.

d) Hoc Ramicis genus descripsit Dn. PETIT in Dissertatione quadam Academiae Regiae Scient. Paris. exhibita; item SALZMANNVS in Dissertat. de *Vesicae urinae hernia*, Arg. 1732. vide etiam RYSSCHIVM *Observ. anat. chirurg.* XLVIII.

§. VI.

*De berniis
spuriis.*

Tumorum, quos *herniarum spuriarum* nomine Veteres insigniebant, quinque numerabant species, ut *Hydrocelen*, *Pneumatocelen*, *Sarcocelen*, *Varicocelen*, & *herniam humoralem*. Ultimae tres species raro solae adparent, sed ut plurimum tanquam symptomata aliorum morborum occurrunt, cum nimirum, ex variis causis morbificis praecedentibus, in sarcocoele fungosi quidpiam excrescit, in varicocoele vasa spermatica, ut & ipsius scroti, varicum ad instar intumescunt, & in hernia denique humoralis materia quaedam circa testiculum colligitur. Hydrocele autem, sive collectio feri in scroto, frequentius occurrit,

currit, & saepe per se subsistit, praecipue si illata scroto vis quaedam in causa fuit; saepius vero hydropem asciten comitatur, & tunc non nisi hoc morbo sublato tollitur *e*). Pnevmatocelen denique, in qua a vapore, seu aëre, tumor in scroto producitur, Veteres uno fere ore describunt, eiusque diagnosin, causas & curationem fusius exponunt; ast recentiores plurimi existentiam huius herniae in dubium vocant & a Veteribus dissentiunt. Illustr. HEISTERVS plane a contraria parte stare videtur, sententiamque suam exemplo probare conatur *f*), quod num satis luculentum sit, cum PLATNERO dubito *g*). Excellentiss. IVNCKERVS hanc herniam quidem admittit eiusque sanationem tradit, ob omissa autem exempla confirmantia, dubitantes de eius existentia non perfecte convincit *h*). Praefatus tandem b. PLATNERVS in nullius abit partes *i*), ac CHESELDEN, *de la MOTTE*, *le DRAN* & GARENGEOT plane de hac herniae specie silent. Ex Veterum ergo sententia (inter quos inprimis PARAEVS, DOLAEVS, MVRALTUS alique, imo ipse DIONIS, hanc herniam descripserunt,) pnevmatocele datur; ex recentiorum vero autoritate vel plane non invenitur, vel saltem admodum est ambigua. Ulterius ergo in materiam hanc inquirendi certe operae esset pretium, dum experientia recens antiquam sententiam stabilire videtur; cum vero hic non sit locus, id alii forsan occasione, si vitam viresque Deus concesserit, reservamus *k*).

e) Qui specialem Hydroceles pertractationem desiderat, adeat BÜTZERI Dissert. inaugur. sub Praesid. HEISTERI, Helmst. 1744. ventilatam.

- f) Institut. Chirurg. P. II. Sect. V. Cap. II. §. 2. p. 784.
 g) Institut. Chirurg. rat. p. 506.
 h) Conspect. Chirurg. Tab. XXIX. p. 188. seq.
 i) loc. cit. pag. 796. In Gallia interim non adeo rara Pnevmatocoele esse videtur, dum arte istam efficere sciunt: Dantur enim pauperculi, religionis sat obliti, qui, ut proximi misericordiam moveant, sibi met ipsis scrotum vulnerant, & culmi straminei ope intervalla membranarum eius communium tanta quantitate aëris implent, ut ad extraordinariam saepe magnitudinem expandatur. Vid. DIONIS *Cours d' Operations*, p. 255.
 k) In umbilico quidem adhuc tumores nonnunquam adparent, etiam *herniae spuriae* dicti, ut *Hydromphalos*, si serum umbilicum extendit; *Sarcophalos*, si carnes ipsi crescunt; *Pneumetomphalos*, ubi flatulentus, & *Varicomphalos*, ubi varicosus tumor adest: Sed modo illarum meminisse iuvabit, cum de reliquo quoad curationem, & alia, cum Hydrocele, Sarcocoele, &c. plenarie convenient, & non nisi loco differant.

§. VII.

De Entero-
epiplocele,
eiusque defi-
nitio.

Haecenus (§. II-VI.) generalem quandam herniarum dare ideam annisi fuimus; specialem vero earum hisce in pagellis tradere historiam, & nimis prolixum, & forsan plane etiam a re foret alienum. Cum vero Entero-epiplocelen seorsim tantum considerare in animum induxerimus, ad eius specialiolem nunc nos convertimus tractationem, initium huius faciendo ab eiusdem definitione. *Entero-epiplocele ergo est hernia inguinalis completa (§. V.), sub qua intestina atque omentum simul in scrotum descenderunt, hocque pro partium prolapsarum quantitate & copia plus minusve extendunt, id quod tamen variae causae (§. IX.) efficere valent. Dicitur ista etiam*

de gravissima herniarum specie, Entero-epiplocele. II

etiam hernia scrotalis, vel graeca voce ὄχει κήλη quod idem significat, a voce ὄχειον, *scrotum*, & κήλη, *tumor*.

§. VIII.

Uti semper in sanatione morborum magni est momenti, vera eorum diagnosi esse instructum, sic & hoc inprimis in tractatione herniarum necessarium esse, iam (§. I.) indicavimus. Maxime hinc e re esse videtur, iam quoque dispicere, quibus signis & Entero-epiplocele certe cognosci, atque a nonnullis aliis herniis tuto distinguui possit, utpote quo lumine destituti, in sanatione eius non nisi in tenebris erroribusque versabimur. Optimam vero, quam hic nobis de hac hernia acquirere possumus, notitiam semiologicam, ex mixtis collatisque inter se indiciis, tam entero- quam epiploceles, haurire oportet, siquidem Auctores vix unicum speciale signum de ea adducunt. Entero-epiplocele igitur primum sese distinguit *mole* atque *magnitudine tumoris*, quo simpliciores hernias superat, hocque partim quia diversae partes prolapsae sunt, dum, intestino descenso, omentum facile, ob lubricitatem, ipsi se associat /); partim vero quia in scroto liberius sese extendere queunt. Porro quoniam in Entero-epiplocele scroti superficiem mox intestinum, mox omentum expandit, variam inde quoque nanciscitur qualitatem. Hinc in nonnullis, vel potius plurimis in locis, hic *tumor* reperitur *tensus*, *durus* atque *inaequalis*, niter aliquando, digitoque pressio elasticitatem monstrat, cum doloris cuiusdam sensu coniunctam; alibi vero contra magis deprehenditur inaequalis, indolens ac mollior, & pressione facta non nisi lente

Signa generalia.

se restituit. Deinde egregium quoque, & quidem pathognomonicum quasi signum, in Entero-epiplocele praebet *pressio tumoris*, dum aeger supinus decumbit. Nam in enteroccele, quando tumor urgetur, intestinum cum murmure & borborygmis retrocedit; in epiplocele vero, facta repositione, nihil tale observatur, sed omentum sine strepitu in statum redit naturalem. Mixtis igitur his herniis, seu si vera Entero-epiplocele adest, pressio tumore, intestinum quidem cum sonitu recedere observamus, ast tumor non prorsus evanescit, sed minuitur tantum, unde ergo omenti presentiam cognoscere possumus. Interim tamen dolendum, signum hocce in paulo maiori vel qualitercunque iam inveterata Entero-epiplocele nullum invenire locum: Cum enim in ista vix partes reponi possint, haeque saepius concretae sint, utique hinc nec de omenti presentia hac ratione certiores nos reddere possumus. Quare in tali casu, iuxta alterum hic traditum signum, *tumoris qualitatem* bene examinare, simulque ea inprimis in auxilium vocare iuvabit, quae §. sequent. de signis specialibus adhuc monebimus. *Symptomata* denique hac in hernia, praecipue si mole quadam notabilis fuerit, animadvertuntur & *plura & acerbiora*, dum, si maior aliqua quantitas intestini & omenti prolapsa est, haec fere omnia viscera, ob arctum vinculum, moleste trahunt irritantque, ut officiis suis non rite perfungi queant, unde dein tota oeconomia animalis perturbatur. Oriuntur hinc dolores colici, vomitiones saepe inanes, cardialgiae, desidendi conatus, alvi obstructions & plura alia, quibus nonnunquam inflammatio, passio iliaca, gangraena sphacelusque acce-

accedunt, ut sub his molestiis aegrotus saepe fatis cedat.

1) Equidem iam VESALIVS, *Anat. Lib. V. Cap. 4.* quem & recentiores quidam sequuti sunt, negare prorsus voluit, omentum usque in scrotum descendere posse, istud ultra umbilicum sese non extendere existimans. Ast, licet hoc de nonnullis, & quidem macilentioribus subiectis, verum sit, in quibus interdum vix regionis epigastricae limites transcendit, atque hac ratione vix herniam formare potest, nisi in magno intestinorum, & inprimis coli, cui ex maxima parte adhaeret, descensu: attamen, inspectione cadaverum monstrante & confirmante, in obesioribus usque in regionem hypogastricam, inprimis in sinistro latere, se se extendit, atque hinc facile per annulos abdominales prolabi, herniamque efficere potest, id quod etiam tot indubiae experientiae abundantissime demonstrant.

§. IX.

Ex hisce ergo (§. VIII.) recensitis indiciis sat luculenter quidem Entero-epiplocelen cognoscere poterimus; ast quoad Praxin ista tamen non semper sufficiunt remque clare demonstrant. Occurrunt enim adhuc aliae in scroto herniae, uti Hydrocele & Sarcoccele, quae cum Entero-epiplocele haud exiguam monstrant convenientiam; hinc, quibus specialioribus signis alia ab alia discernenda, & quaelibet earum per se dignoscenda sit, iam hic subiicere necessarium esse duxi. In Hydrocele igitur tumor specificè levior est, & multo minoris ponderis, quam ubi ab intestino & omento intra scrotum prolapsis formatur; est proinde etiam aequalior, quia aqua naturali lege aequaliter in vasa diffunditur, prolapsa intortaque intestina vero & omentum inaequalitates gi-

Signa specialia.

gnunt, uti & denique Entero-epiplocele multo mollior reperitur, ad instar vesicae liquido quodam repletae, unde quoque si vespertino tempore candelam ipsi admoveamus, plerumque diaphanus adparet tumor, nisi contenta aqua longiore mora iam crassior turbulentaque fuerit red-dita. Hydrocele porro nunquam sponte in abdomen re- cedit, uti id saepius in enterocele non adeo insigni, prae- fertim sub decubitu in lecto, observamus, neque inspira- to aëre nisuque fortiori incrementum quaecunque ca- pit, sed semper & constanter ab ortu suo in scroto rema- net, nullamque plane mutationem, praeter successivum augmentum, admittit, quemadmodum etiam insuper symptomata, quae Entero-epiplocelen alias comitantur (§. VIII.), causa nimirum deficiente, in hydrocele plane non adsunt. Adferre hic quidem possem, Hydrocelen adhuc sensim nasci, nullam Bubonocelen in ea praecede- re, neque tumorem oblongum, a scroto per inguen ad annulum lateris laesi sese extendentem, & ab intestino incluso proveniente, deprehendi; verum Entero-epi- plocele itidem ut plurimum sensim gignitur, & si exter- na vis satis fortis est, nulla quoque Bubonoccele praece- dit, uti & in maiori Entero-epiplocele nec memoratus tumor oblongus reperitur. Quapropter, his omissis, de- nique de pathognomonico quodam, Entero-epiplocelen ab hydrocele dignoscendi, signo, a testiculo sumto, quae- dam hic monere satius erit. Tradunt enim Auctores, & experientia nonnunquam confirmat, testiculum in hydro- cele non sentiri posse; & hoc ipso indicio distincte ean- dem ab Entero-epiplocele distingui, omnemque confu- sionem inter has species evitari posse, autumant. Mo-
nendum

nendum tamen est, indicium hocce admodum fallax, minimeque ipsi fidendum esse. Praeterquam enim, quod in Entero-epiplocele iam inveterata testiculus saepe corrumpatur, hincque, exploratione instituta, nec inveniri possit, celebres in arte medica & chirurgica Auctores *m* non solum observarunt & adnotarunt, Hydrocelem interdum in processu peritonaei supra testiculum oriri, tuncque testiculum manifesto distingui posse, uti & tumorem quendam oblongum, ab annulo ad scrotum se extendentem, Entero-epiploceles alias indicium quandoque constituere; sed experientia ipsos etiam docuit, dari hernias scrotales, ubi nullus testiculus reperiri potest, quia intestina in tunicam vaginalem testiculi tunc sunt prolapsa. Quapropter sat clare patet, perquam caute omnino cum hoc signo agendum, ipsique minime admodum fidendum esse. Et haec de Hydrocele! Progredior ad Sarcocelen, quae vero longe facilius distinguitur. Adest enim in hac tumor multo durior, ut interdum vix lapidi duritiae cedat, ac si ortum spectemus, ut plurimum ab inflammatione testiculi relinquitur, unde haec si praecessit, & hernia oritur, Sarcocelen adesse facile concludere possumus. Sub initio dolorum prorsus expers est; in molem vero quandam adaucta satis exquisitos infert dolores, qui vero raro extra scrotum se extendunt, quemadmodum etiam symptomatibus istis, quae Entero-epiplocelen ordinarie comitantur (§. VIII.), nunquam stipata est. Interim evenire potest, ut in Entero-epiplocele magna, admodum inveterata, nec reposita, testiculus a pressione inflammetur, & Sarcoccele exinde oriatur; hoc vero in casu, si nullae contraindicationes,

v. gr.

v. gr. concretio, &c. adessent, in operatione unicum confisteret auxilium.

m) WIDEMANN, in Tractatu germanico, *de Lithotomia & Herniotomia*, p. 84. BOERHAAVE, in *Aphor. pract.* §. 1227. le DRAN Tom. II. Obs. 75. GARENGEOT, *Oper.* Tom. I. p. 442. seq.

§. X.

Causa proxima.

Abdomen, quod ordinarie subiectum herniarum, iuxta Scholasticorum loquendi morem, constituit, sapientissimus machinae nostrae Conditor, in anteriori & laterali sua parte, aponevrotico muscolari quidem tegmine involvit, ut nos ad maiores liberioresque varios motus redderet aptos; at, si mollem hanc structuram attento animo perpendimus, peritoneum una cum musculis ita ordinata esse deprehendimus, ut ab intus urgentibus variis magnis visceribus ubique & in omnibus punctis aequaliter resistent. Hernia igitur, rebus ita comparatis, naturaliter esset impossibilis, & revera etiam alia conditione fieri non potest, nisi ex his integumentis praecipue peritoneum, ut primarium & robustissimum, vel laxetur, vel rumpatur, ut sic contenta abdominalia prolabi queant. Itaque primaria & principalis uti herniarum omnium, sic & scrotalis causa, est peritoneum vel laxatum, vel ruptum; quod vero ultimum omnibus non semper aequae placuit. Veteres *rupturae* nimium tribuebant, eamque frequentius in herniis adesse crediderunt *n*); recentiorum vero nonnulli e contrario in alterum extremum delapsi, rupturam plane negant; uti NUCKIUS, qui peritoneum, ob magnum eius robur, rumpi non posse existimavit *o*), & praeter alios, celeberrimus

MUS RVYSCHIVS, qui eandem pariter fovet sententiam *p)*. At his experientia rerumque testimonia aperte contradicunt; ruptum enim peritoneum iam in muliere quadam deprehendit celebris Amstelodamensium Professor BLASIVS *q)*, id quod etiam Io. Rud. SALTZMANNVS in detruncato quodam se vidisse testatur *r)*. Si autem recentiores desideramus observationes, GAREN-GEOTIO confirmante, PETITO rupturam videre contigit *s)*, uti & SALTZMANNVS historiam de rupto peritoneo refert *t)*, quae singulae observationes maxima ex parte inter se conveniunt. Media igitur hic nobis eligenda erit via, quippe clare quidem ex observatis patet, rupturam peritonei contingere posse, sed simul notandum, sat raro hoc fieri, & non nisi fortiore ingen- teque vi concurrente, vel peritoneo admodum relaxato aut putrido.

n) Ex hac forsan ratione Germani hoc malum nomine *der Bruch* insigniverunt.

o) NVCKIVS Adenograph. curios. p. 131. it. Operat. chirurg. pag. 93.

p) Advers. anatom. Dec. II. p. 9.

q) In Observationibus med. p. 8.

r) In Observat. anatom. p. 42.

s) GAREN-GEOTI Oper. Tom. I. Cap. VII. Art. IV. Obs. XVI. pag. 329.

t) In Dissertatione de Hernia vesicae, p. 34.

§. XI.

Verum enim vero non sufficit causam nosse princi- *Causae re-*
palem, sed & auxiliares istas, quibus peritoneum ad re- *motae.*
laxationis vel ruptionis statum redigi potest, notas per-

spectasque habere debemus. Hae vero *remotae*, uti dicuntur, *causae*, partim *ab intra*, partim *ab extra* in peritonaeum agunt. *Interne* peritonaeum relaxare possunt, frequens & copiosus usus esculentorum & potuum pinguium, oleosorum, & nimis calidorum, unde Helveti & Monachi herniis prae aliis subiecti esse dicuntur. Porro collectio serosarum impuritarum in abdomine, maxime autem in hydropicis, ex qua etiam ratione regionum paludosarum & humidarum incolae ut plurimum herniis adficiuntur, quia a glandulis intestinorum, inguinum & peritonaei, nimia copia serii secernitur, unde omnes abdominis partes valde relaxantur. Deinde ipsi constitutioni corporis multum quoque adscribendum, maxime si illa laxior, spongiosa atque mollis fuerit, quare phlegmatici, obesi & pueri prae aliis frequentius herniis laborant; vel si conformatio quaedam connata adest, iuxta quam herniosi herniosos gignunt, uti *Bernhard. VALENTINI* u) de integra quadam familia prope Giesam, sibi satis nota, refert, quod in ea omnes fere masculi herniis adfecti fuerint. Quibus denique, quod rarum quidem est, ast nonnunquam tamen observatum fuit, hic addi potest, ex terrore repentino aliquando herniam exortam fuisse, uti *RVYSCHIVS* hoc observavit & adnotavit w). Quoad *externas causas*, peritonaeum laedere herniasque inducere valent omnes percussiones abdominis, calcitratio, ictus, casus ab alto, saltus praeceps, vehemens equitatio, & quaelibet exercitatio fortis, vel alia quaedam abdomini, & speciatim in Entero-epiplocele, annulis illata vis, quae hos ultra modum extendit. Efficere vero hoc etiam ulterius possunt, respiratio vel
nimis

nimis diu sufflaminata, vel fortiter aucta, quo pertinent, clamores fortiores, eiulatus continui infantum, tubarum inflationes, fortior risus, vehemens tussis, vomitus enormis, elevatio & gestatio ponderum, nisus vehemens, vel in conatu parturiendi, vel scybala deponendi, luctationes, & si quae sint aliae actiones similes, in quibus diaphragma & muscoli abdominales nimis fortiter in contenta abdominalia agunt, unde facile, praecipue sub satietate & repletionem corporis, peritoneum cedit, ac intestinis omentoque ad descensum ansam praebet.

u) in Polychrest. exot. p. 8.

w) Observat. anatom. chirurg. p. 98.

§. XII.

Interim, positis etiam his causis, positaque peritonei relaxatione, herniae tamen omnino rariores adhuc forent, nisi in abdomine loca quaedam adessent, quae, ob aliam rationem, a summo Creatore tam firmiter claudi non potuerunt. Talia imprimis sunt, umbilicus, ubi in foetu vasa umbilicalia transeunt; arcus sic dictus cruralis, vasis cruralibus egressum concedens, & denique annuli abdominales, vasa spermatica transmittentes. Horum ergo verae structurae cognitio quod summae utilitatis necessitatisque sit, vix demonstratione aut argumentis indiget; unde etiam iam istae aperturae, per quas intestina & omentum in Entero-epiplocele versus scrotum descendunt, quaeque annuli abdominales sunt, specialius considerari atque examinari debent. Vasa itaque spermatica postquam partim ex aorta, partim ex vena cava & emulgente in utroque latere prodierunt, oblique

Viarum prolapsus in Entero-epiplocele descriptio anatomica.

in parte posteriori abdominis, in textura cellulari peritonaei, descendunt. Hinc decussatim supra ureteres progrediendo, cursum suum antrorsum dirigunt, & sub ultimis fibris muscoli transversi, sub musculo cremastere, obliquo interno adhaerente, ad foramen muscoli obliqui externi percurrunt. Ex hoc denique egressa, in processu peritonaei supra pectinem in scrotum descendunt. Hoc ergo *foramen muscoli obliqui externi*, vasorum spermaticorum egressui a natura destinatum, proprie locus ille est, ubi laxatum peritoneum viam descendendi invenit. Praedictus enim hic musculus obliquus externus, qui lateralibus abdominis moenia maxime constituere iuvat, separataque cute primum adparet, in parte sua inferiori ossi ilio & pectini lata aponevrosi adhaeret; mox vero supra pectinem fibrae huius aponevroseos dehiscunt, & *foramen* constituunt, in schola anatomica *annulus abdominalis* dictum, licet proprie id non rotundam habeat figuram. Repraesentat enim arcum, duobus quasi cruribus, quae Gallis *Piliers* dicuntur, instructum, situmque habet in utroque latere obliquum, ita tamen, ut in arcuata sua parte multo amplior sit x), quam ubi crura existunt, quae, tanquam parvae appendices aponevroseos muscoli, mediae ac anteriori cartilagini pectinis, postquam decussatim prius super crura processerunt, alternatim in latus dextrum & sinistrum inferuntur. Hoc ita structum foramen, sive arcus, adhuc fibras nonnullas tendineas, transversaliter a fascia lata provenientes, accipit, quae non solum maius robur ipsi conciliant, sed etiam marginem eius internum ita intertexunt, ut non tam facile dilatari nec constringi, hinc-

hincque nec partibus, quibus transitum praebet, vim inferre queat. Hae vero partes in viris sunt *vasa spermatica y)*, quae partim ex aorta, partim ex vena cava & emulgente exorta, oblique in parte posteriori abdominis, in textura peritonaei cellulari, descendunt, dumque cursum suum antrorsum dirigunt, sub ultimis fibris musculi transversi, sub musculo obliquo interno & huic adhaerente cremastere, usque ad descriptum foramen obliqui externi percurrunt. Et cum feminis secretioni, quod negotium natura extra abdomen in scrotum reposuit, destinata sint, hinc extra illud egrediuntur & in processu peritonaei, tanquam in vagina, supra os pubis in scrotum descendunt.

- x) Id in repositione Entero-epiploceles bene est notandum; sic enim intestina semper versus hunc locum, utpote amplissimum, digitis urgenda sunt, quo ipso operatio egregie faciliatur.
- y) Studio hic modo dedimus, tam annuli, quam partium, quas transmittit, uti in viris comparatae sunt, descriptionem, quoniam herniam scrotalem pertractamus, quae in foeminis nullum invenit locum. Equidem prolapsus quidam per hos annulos ad inguina, imo labia vulvae usque, nonnunquam in iis accidunt; sed & hoc rarum est, quia ipsarum annuli, tenuibus modo ligamentis uteri rotundis naturaliter transitum concedentes, multo angustiores sunt, magisque procliviores situm, quam in viris, habent.

§. XIII.

Vario ordinarie ibidem haec vasa distribuuntur *Processus peritonaei descriptio.* modo, at cum id ad scopum nostrum non pertineat, hinc potius de *processu peritonaei*, tanquam receptaculo Ente-

ro epiploceles, aliquid addere satis erit. Hic processus est continuatio substantiae illius reticularis, quae etiam *tunica cellularis* vocatur, qua vasa spermatica, ab ortu suo usque ad annulum abdominalem, involvuntur, quaque peritonaeum, in superficie sua externa, variis in locis, pro variarum partium, extra saccum peritonaei sitarum, involutione, earumque commodiori ac tutiori situ, instructum est. Initium ergo iste proprie sumit a descripto foramine abdominis, sive annulo abdominali, ubi exeuntia vasa spermatica arcte circumcingit, eaque vaginae instar ab hoc annulo usque ad testiculi marginem superiorem, in qua epididymis sita est, comitatur. Postquam vero huc pervenit, insignem maximeque notabilem patitur mutationem. Mox enim supra testiculum & epididymidem in duas quasi lamellas separatur, quarum externa testiculum laxè ambit, & eius tunicam, *vaginalem* seu *erythroidem* dictam, constituit, interna vero septum satis robustum format, quod hos duos sacculos a se invicem separat 2), ne contenta eorum molestiam sibi creare queant, nec etiam si quid peregrini alteri horum accidat, illud statim quoque alteri damno vel nocumento sit. Haec sane cognitio nobis in herniis scrotalibus, tam veris, quam spuris, multum utique lucis adfundere potest, uti ex sequentibus in Entero-epiplocele patebit.

2) WINSLOW in Anatomia sua, Tom. III p 627.

§. XIV.

Cognitis igitur perspectisque iam viis, per quas omentum & intestinum in prolapsu suo transeunt, & specialior

Modus specialior prolapsus.

cialior nunc modus, quo hoc contingere potest, facile patebit. Ex quacunque enim causa (§. X. XI.) relaxatum, intestina omentumque includens, peritoneum, descriptum arcum sive anulum abdominalem, ipsique adhaerentem processum peritonei, vasa spermatica cingentem, dilatat atque distendit. Hoc autem facto, dumque parum resistentiae amplius alicubi invenit, in eodem processu, iuxta vasorum spermaticorum ductum, pergens, in scrotum, usque ad tunicae vaginalis testiculi septum, prolabitur, & processum peritonei supra testiculum extendendo *a*), tumorem herniosum ibi format. Hic autem tumor, pro externarum virium quantitate, dum mox maior, mox minor intestinorum pars descendit, etiam vel maior vel minor evadit, & quanquam ab initio sit exiguae modo magnitudinis, tamen si negligitur, nec fasciis debito modo derinetur, tunc successive reliqua intestina pondere suo prolabuntur, ut interdum fere omnia in scroto reperiantur, hocque mirifico modo expandant *b*). Verum enim vero, traditum hic modum non omnium adsensum consequuturum esse iam praevideo. Loquuntur enim adhuc multi multa de duobus aliis annulis, in musculo transverso & obliquo interno existentibus, herniamque inguinalem vel scrotalem aliter accidere non posse praetendunt, nisi omnes tres annuli, manus fere latitudine a se invicem distantes, fiant paralleli. Ast, si provida manu attentoque animo in cadaverum dissectione hos musculos consideramus, nihil quidquam de annulis in illis sumus reperturi. Nam in macilentioribus minusque carnosus subiectis fasciculus spermaticus ad musculi transversae fibras vix accedit; & licet obli-

quus

quus internus speciem quandam annuli habere, fibrae eius dehiscere, & vasa spermatica transire videantur: at tamen si accuratius ad rem attendimus, evidenter elucescet, inferiores fibras sic dicti annuli non obliquo interno competere, sed potius ad musculum cremasterem pertinere, qui parte sua superiori obliquo interno adhaeret, hincque etiam nullum annulum in hoc musculo adesse c). Unde facile etiam ulterius ex his colligere possumus, haec loca ad prolapsum nihil conferre, ipsumque illum nec impedire, nec adiuvari posse, sed peritoneum in descensu nil nisi foramen obliqui externi superare debere, ubi etiam processus peritonei incipit, & ubi unice intestina prolabantur iterumque reponuntur.

- a) Illustr. b. m. STAHLIUS, teste Excellentiss. IUNCKERO, in publica quadam Anatomia, in cadavere adolescentis, processum hunc ad digiti longitudinem ruptum deprehendit.
- b) Veteres perpauca modo intestina prolabi posse statuebant. Nam GALENUS solum coecum, utpote a vinculis liberum, descendere asserit, licet tamen alio loco illius quoque prolapsum in sinistro latere concedat. Haec sententia etiam diu viguit, siquidem Medici post illum ad nostra fere tempora, alter idem solum, alter solum coecum, nonnulli vero & ileon & coecum decidere posse statuerunt; de reliquis autem intestinis hoc plane impossibile esse, quin imo in hernia scrotali nil nisi solum ileon delabi posse, autumant. Verum, diligentes observationes recentioribus alia experiri occasionem suppeditarunt. Ileon enim quam frequentissime, ut maxime mobile, in tumore hernioso reperitur, & post illud ieiunum & colon; rarius vero idem hoc de coeco & recto observamus, & de duodeni prolapsu vix prostat exemplum.
- c) Conferatur etiam GARENGEOT in sua Splanchnologia.

§. XV.

Bonus malusque eventus in Entero-epiplocele a *Prognosis*
variis rebus causisque dependet. Ratione periculi com- *generalis.*
muniter magis est molesta, quam periculosa: Quoniam
enim intestina ab omento tecta sunt, hoc pinguedinosa
sua lubricitate annulos etiam lubricat, eorumque constri-
ctionem impedit, ut idcirco nec incarcerationio, nec inflam-
matio tam facile exoriri queat. Hinc verecundi aegri,
bona inprimis continentia, Entero-epiplocelen ad longum
temporis spatium, imo XX. & XXX. annos, sine vitae pe-
riculo, saepius gestare solent. Interim occurrit hic sae-
pius insignis exceptio a regula, iuxta quam Entero-epi-
plocele non solum periculosa, sed etiam exitialis evadere
potest. Accidit enim interdum, ut annulus in repentino
& impetuosiori prolapsu non sufficienter eoque in gra-
du dilatetur, ut tonum suum plenarie amittat, quare En-
tero-epiplocele vel in instanti, vel paulo post periculosa
fieri potest, dum sub his circumstantiis facile carcera-
tio atque inflammatio contingunt. Exitialis vero Ente-
ro-epiplocele aegro reddi potest, vel ex improvido re-
frigerio corporis & maxime scroti, vel ex copiosius ad-
sumtis cibis dyspeptis, infantibus, &c. qui extensione in-
testinorum incarcerationem quasi efficiunt, quam inflam-
matio & gangraena haud raro excipiunt, unde aeger sae-
pe repentinam oppetit mortem. Idcirco semper prae-
stat, non solum ob periculum, sed etiam ob magnam mo-
lestiam diraque symptomata, Entero-epiplocelen mox
in initio reducere, eamque bono vinculo detinere, qua
ratione aeger dein vitam multo securiorem vivere potest.

§. XVI.

*Prognosis
respectu cu-
rationis.*

Curationis autem praesagium quod attinet, de eo notamus, quod, si Entero-epiplocele in pueris iuvenibusque accidat, non nimis diu duraverit, nec ingens sit, fundamentalem admittat curam, siquidem in his subiectis, ob partium laxitatem, incarcerationio non tam facile est metuenda, & facta bona repositione & detentione herniae, annulus laxatus crescente corpore debitum robur ac firmitatem rursus acquirit, ut postea intestina non amplius delabi queant. Verum enim vero in adultis hunc scopum admodum raro impetramus; & quanquam etiam nec exempla desint curatarum talium herniarum, & quidem in viris annosis decrepitisque, rariora tamen, imo rarissima illa sunt *d*). Si enim repositio adhuc locum invenit, istaque etiam feliciter instituitur, peritoneaeo annulisque tamen naturalem tonum reddere non possumus, sed quicquid praestare possumus, in eo consistit, ut loca ista commodis ammatibus muniamus, ne sub motione corporis novus prolapsus eveniat. Curatio igitur saltem erit palliativa, idque non nisi ea efficimus, ut, detentis sic intestinis, aeger ab incarcerationis & inflammationis metu liber vivere queat. Si vero in altero casu, ob symptomata vehementiora, vel alia ex causa, ad scalpellum confugiendum sit, parum salutis nos quoque exinde obtinere experientia proh dolor! testatur. Cum enim operatio admodum ardua, locus sensibilis, vulnusque magnum hic concurrant, & ex repositione intestinorum in tota oeconomia animali insignis mutatio accidat, vix fieri potest, quin febris inflammatoria superveniat, & aeger sub hac fatis cedat.

d) Referri huc inprimis meretur casus ille perquam notabilis, quem nuperrime, anno hoc currente, peculiari Dissertatione expositum, cum erudito orbe communicavit Excell. M A V-
CHARTVS, sub titulo: *Epiplo-Enterocoele cruralis incarcerata, cum deperditione notabili intestini, curata*; ubi in viro satis iam annoso portio intestini, ulnae fere longitudinem referens, abscissa, hoc tamen non obstante curatio ipsa feliciter absoluta fuit.

§. XVII.

Quemadmodum ars salutaris proh dolor! hoc ha-
bet triste fatum, ut eidem varii plerumque homines, tam
otiosi ac imprudentes, qui cerebrum anilibus nugis ac su-
perstitiosis traditionibus refertum habent, quam malitiosi
ac impostores, audacter se immisceant, cum maximo fere
semper aegrotantium damno: ita tales quoque hernia-
rum inprimis curationem suscipere minime dubitant, illis-
que tum variis absurdis arcanis, tum alia etiam suspecta
ac periculosa methodo, temerario ausu, mederi tentant.
Sic enim non solum (quod condonandum adhuc foret il-
lorum simplicitati,) mediante *sympathia* vel *transplanta-
tione e*), itemque *medicamentis* variis, tam *internis*,
quam *externis f*), illas tollere se posse iactitant, sed &
eo usque audaciae quidam talium medicastrorum proce-
dunt, qui *Herniotomorum* nomine communiter superbi-
unt, ut statim & indistincte in omnibus eiusmodi aegrotis
ad ferrum properent, illosque chirurgica operatione,
quam tamen debite vix unquam callent, ab hoc malo se
liberaturos esse, summa cum audacia promittant, ut plu-
rimum vero, sperati auxilii loco, eos vel mortis faucibus
tradant, vel ad summum, post immanes perpeffos cru-
ciatus factamque testiculi iacturam, tantum illis auxilii fe-
rant,

rant, quantum multo mitiori ac leviori modo, ex Medicorum ac Chirurgorum prudentum consilio, impetrare potuissent, prout egregie id pluribus iam docuit Illustr. HBISTERVS, in Dissertat. *de abusu Herniotomiae*, Helmst. 1728. ventilata. Optandum hinc merito foret, ut publica auctoritate tandem aliquando nefanda ista coërceretur audacia, debitisque poenis adficerentur circumforanei tales, adeo turpiter plerumque, ex mera ignorantia & pecuniarum aviditate, in vitam ac sanitatem miserorum talium herniosorum grassantes, illisque infausto communiter fato penitus eos privantes.

- e) Vario plerumque modo ex inepta & nimia credulitate transplantatoriam hanc, in omnibus herniarum speciebus, exercere solent curationem, dum modo *ovo*, *die vividium excluso* & adhuc calide ab aegro sorpto, illam suscipiunt, ubi dein testa sic evacuata herniosi urina iterum repletur inque camino suspenditur, ac eodem modo herniam detumescere promittitur, quo urina exsiccabitur in camino, quod ex propria multoties repetita experientia maxime commendat BONETVS in *Mercur. compitalit. Lib. III. Sect. XXX. Cap. XV. pag. 845.* modo *cochleam vivam rubri coloris* supra affectum locum alligant, donec moriatur, postmodumque in camino eandem exsiccant; modo etiam per *diffissam arborem iunierem*, v. g. *tiliae, cerasorum, quercus*, &c. herniosum more Dianae nudae ter saltu celeri se proripere iubent, postmodumque sicut saucia arbor, cera & terebinthina oblita, coalescit, sic convalescere adserunt aegrum, prout pluribus id refert MANGETVS in *Biblioth. med. pract. Tom. II. p. 841.* Merito autem cum Bernb. VALENTINI, *Polychrest. exot. p. 88.* iudicamus, curationem herniarum, si qua etiam superstitionem hanc insecta fuerit methodum, magis ammatibus simul adplicatis & gestatis, quam imaginariae tali sympatheticae operationi, adscribendam esse.

f) Mini-

f) Minime quidem negamus, interna etiam remedia, imprimis traumatica, in initiis & sub dispositione qualicunque naturali ad hernias provocandas, non prorsus rejicienda & damnanda esse; sed illorum saltem impostorum exhibendas esse promissiones indicamus, qui praesentes iam iam & saepe satis grandes hernias vel *solis internis*, & inter haec maxime decantato illo *Prioris de Cabrieres remedio*, olim *le secret du Roy*, seu *arcanum Regis Ludovici XIV.* dicto, *spiritu nempe salis*, certa dosi cum vino rubro mixto & quotidie exhibito; vel *solis externis*, speciatim vero *emplastris* sic dictis *magneticis*, tollere nituntur & re vera se sustulisse gloriantur, de quibus modis fusius iam egit praefatus VALENTINI, *loc. cit. pag. 85. & 91. sqq.*

§. XVIII.

Meliori autem, itemque securiori & feliciori ratione huius herniae curatio a prudentiori Chirurgo suscipitur, feligendo & adhibendo in initio (si nihil contra-indiceles per re-
Curatio Entero epiplo-
celes per re-
positionem.
positionem) mitissimam methodum, eoque unice adlaborando, ut *in scrotum prolapsa intestina ac omentum provide intra abdomen reducantur*, & postmodum ibidem convenientibus adminiculis detineantur. Ad hunc ergo scopum obtinendum ante omnia illa provida manualis inservit operatio, quam *ἐμβολήν* Veteres, seu *repositionem* vocarunt, quaeque sequente potissimum peragitur ratione. Corpore supinato, capite & thorace depressis, femoribusque tandem versus abdomen, ut musculus obliquus externus laxetur, a ministro quodam reflexis, in tabula aliqua ad hanc operationem adaptata, versus lumen aeger decumbit. Dein cutis supra tumorem sollicitè est detergenda, ne humectata, vel lubrica forte, repositioni moram inferat; tumor ipse vero manu calida leniter urgendus, ut

contenta forsitan in intestinis excrementa vel flatus dissipentur & in abdomen repellantur. His peractis impletisque, scroto a ministro quodam paululum elevato, Chirurgus ope duorum digitorum primum intestina versus lineam albam, ut annuli maximam aperturam, successive cogat ac in foramen hocce reducat, imposito interim alterius manus digito, ne, quae sic condita sunt, revertantur, hocque modo tamdiu continuet, donec omnia, quae prolapsa erant, intestina in abdomen sint reducta, incipiendo tamen semper cum repositione a supremo tumore, quo, quae posteriora prolapsa sunt intestina, priora iterum in abdomine condantur & sic naturalis situs simul restituitur. Ultimo tandem omentum & saccus herniosus successive reponantur, quod eodem iam descripto modo peragendum est, ita tamen, ut omentum praecedat & saccus subsequatur, de quo inprimis ut nihil remaneat, sedulo prospiciendum est, quoniam graviora alias facile inde oriri possunt symptomata. Omnibus his absolutis feliciterque obtentis, curandum est, ut repositae partes intra abdomen detineantur, ne totus labor irritus reddatur. Primis igitur diebus fascia illa, quae *spica inguinalis* dicitur, sufficit, qua rite adplicata aeger in lectum mittatur, ubi etiam per aliquot dies permanere debet, abstinendo ab alimentis dyspeptis, crudioribus & flatulentis, ac potulentis fermentescentibus, quae ad novum descensum ansam praebere valent, simulque omnem refrigerationem sedulo evitando; elapsis autem dein aliquot diebus fascia haec solvatur & removeatur, (quoniam ad partes sub motione corporis retinendas minus sufficit,) quo aeger etiam ad consueta sua redire queat officia, aliudque commodum tunc amma eidem substituatur.

§. XIX.

Dantur vero horum ammatum innumerae fere species, ex variis materiis confectae & diverso admodum modo fabricatae, atque a rerum chirurgicarum scriptoribus, speciatim vero HILDANO, PAREO & SCULTETO, fusius descriptae, ex quibus tamen commodiora atque usitatiora Illustr. HEISTERVS in *Chirurgia sua* selegit & *Tab. XXV. Fig. 5--15.* delineata exhibuit. Si enim quidpiam est, quod in curandis herniis apprime conducit, sane aptum & conveniens tale est subligaculum, quo herniae, infantum maxime & recentiores, optime & perfectissime curari possunt, praecipue si aliquot septimanarum quies & supinus decubitus accesserit. Parantur autem talia sive ex corio, sive panno, imprimis gossypino, sive ferro, cum scuto, seu splenio, locum herniae comprimente, additis subligaculis, in hac herniarum specie, cruralibus. Minime tamen indiscretim quodlibet eiusmodi subligaculum, etiam specialissime huic, de qua iam agimus, herniae adcommodatum, omnibus convenit subiectis, sed, si optatum adsequi certo & secure velimus effectum, tunc tale seorsim est construendum, quod eius aetati & magnitudini probe adcommodatum & proportionatum est, nullam ipsi hernioso molestiam aut incommoda quaedam adfert, & tamen prolapsum intestinum cum omenti portione, diductumque peritoneum sufficienter coërcet, ac tandem scuto seu splenio suo annulum aequaliter & sine intermissione comprimit, idque tam corpore erecto, quam quocunque modo flexo & incurvato. Ita enim comparatum amma officio suo exacte satisfacit, & non solum novi prolapsus metum prorsus avertit, sed & si per aliquot menses continuo

Qualia am-
mata, vel
subligacula
sint seligen-
da?

tinuo gestatur, retentione indefinente partium prolapsarum efficit, ut etiam annulus, maxime in paullo iunioribus, pristinum suum robur facilius iterum acquirat, novoque descensui sponte etiam resistat. Ad hunc autem scopum adsequendum artifex, qui eiusmodi annatibus conficiendis operam dat, multum omnino operae impendere, utque omnia idcirco rite disponat & ordinet, sedulo curare debet. Quae ex corio vel panno gossypino conficiuntur, vix satis continent prolapsas illas partes, inprimis in adultis, corpus labore exercentibus, cum quovis fere corporis nixu diducantur. Hinc tutius, praecipue in Entero-epiplocele, ubi magna vi resistere debent, ex ferro fabricantur, & corio molliore apte obducuntur. Scutum, quod ipsis est adfigendum, filo chalybeo, elateris instar convoluto, instructum esse debet, quod herniam illam, adducto etiam femore, in inguen deprimat, ut sic foramen a compressione liberum maneat. De situ vero huius scuti, seu pilae, Illustr. b. m. PLATNERVS g) monet, supremam eius partem inferiori ossis ilei spinae aliquantum inniti posse, reliquum vero solum annuli compressioni destinatum esse debere, cum os pectinis minime eadem indigeat. Ceterum quae ad annata talia adhuc spectant, partim in vulgus iam sunt nota, partim ex foro artificis depromenda, adeoque facile hic praetermitti possunt. Elegantissimum interim illud est amma, quod civis quidam Francofurtensis olim paravit & IÜNGKENIVS in *Chirurgia* sua p. 188. descripsit, quod loco splenii, seu pulvinaris, filum chalybeum, sive ferreum, elateris instar contortum, continet, quo filum, se extricaturum & explicaturum, eo fortius comprimat rupturae locum.

Eandem

Eandem quoque commendationem meretur illud utri-
que sexui commodum amma, intuitu exterioris formae ac
pretii quidem vile, utilitatis autem ratione non satis lau-
dandum, quod BÜRTNERVS in Dissert. de *Entero- & epi-
plocele utriusque sexus, eorumque non ita pridem invento
ammate commodissimo*, sub Praesidio Dn. D. IACOBI, Er-
fordiae An. 1712. ventilata, exactius descriptum dedit.

g) in Institut. Chirurgiae rational. §. 833. pag. 527.

§. XX.

Sunt vero proinde etiam *cautelae* quaedam sub re- *Cautelae cir-*
positione Entero-epiploceles probe adnotandae & obser- *ca repositio-*
vandae, ne ex ipsa hacce operatione in maius & gravius *nem obser-*
quoddam periculum aeger praecipitetur. Chirurgus *vandae.*
igitur, repositionem instituens, probe prius consideret,
num forsan inflammatio quaedam praesens iam iam sit.
Saepe enim evenit, ut intestinum vel omentum ex variis
causis, inprimis refrigeratione, cibis inflantibus & auste-
ris, stasin concipiant inflammatoriam, dumque simul ni-
mum distenduntur, repositio illorum tanto difficilior
evadat, simulque metuendum omnino sit, ne partes istae
morbiferae, dum digitis ita agitantur & qualitercunque
premuntur, mortiferam concipiant necrosin. Ante
omnia ergo tunc, si inprimis febrilis motus, aut colici
gravioris iam praesto fuerint dolores, venaesectio satis
larga in pede est instituenda, cui eximiam, prae omni-
bus aliis adminiculis, efficaciam tribuit GARENGEOT, ita
quidem, ut sub eius administratione tumorem herniosum
interdum sponte se restituisse adseveret. Dein scroto &
universo tumori imponantur Cataplasmata, e mica panis,
vitello ovorum, herbisque ac radicibus emollientibus,
cum lacte decoctis, paranda, vel etiam illud, quod magni

inprimis aestimant Parisienses Chirurghi, omnibusque aliis praeferunt, & sequentem in modum parare solent: Rec. Herb. Malv. Bismalv. Mercurial. Parietar. Violar. ana Mj. coque per horam in f. q. aquae, coletur per pannum lineum, & pulpa spatula exempta in Decocto dissolvatur, addendo farinae filigineae q. f. Haec mixtura iterum perpetua agitatione lenique ignis calore per duas fere coquatur horas, & dein, addito melle & aceto vini, nova adhuc per horam instituatur coctio, donec massa nullum amplius farinae odorem spargat, tuncque admixto oleo Lilior. albor. ab igne removeatur & calide adplicetur.

§. XXI.

*Ulteriores
cautelae ob-
servandae.*

Praeter haec universum abdomen calide, vel solo oleo rosaceo, vel admixtis etiam vitellis ovorum, inungatur & foveatur, super imponendo simul lanam succidam calefactam; alvo autem iniiciatur clyster emolliens leniterque stimulans, aut etiam, si necessitas postulaverit, & speratus inde non statim sequatur effectus, tabacinus substituat. Hisce externis per aliquod tempus sedulo continuatis, & aegroti interim in blando calore conservato, subinde interim scrotum & inguina detergantur, & repositio partium tentetur, quae etiam tunc feliciter saepe cedere solet; quod si vero ea nondum adhuc locum inveniat, praedictis illis denuo continuandum est remediis. Ulterius etiam herniae huius reductionem impedire possunt, partim excrementorum in intestinis restitantium induratio, partim tumoris magnitudo, seu prolapsarum partium copia, tuncque sybala, impositis praedictis cataplasmatibus & iniectis emollientibus clysteribus, aliquoties repetendis, debite educenda sunt; in altero autem casu repositio quadantenus differri & aegrotus prius magis ad eandem

eandem praeparari debet, ita quidem, ut per plures dies indefinenter se in lecto contineat, V. Snem instituat, laxantia aliquoties adsumat, diaeta tenuiori & parciore utatur, ut ita humores abundantes & collectae pinguedines consumantur & partibus collapsis reposicio facilius fieri queat. His autem frustra in usum vocatis, quodsi aeger scalpello se subiicere renuat, scrotum ad dies vitae fascia, quam *suspensoriam* vocant, sustinere debebit.

§. XXII.

Quodsi denique mitiori hac methodo nihil plane obtineri, nec etiam repositio perfici queat, tunc, accedentibus imprimis gravioribus symptomatibus, duro nodo durus quaerendus erit cuneus, & idcirco ad ferrum accedendum. Duplici autem communiter via incedunt illi, qui hernias *sektione* curare intendunt, una nempe vulgari, ubi rudis magis & haud adeo ardua adhibetur enchiresis, quae indiscriminatim a circumforaneis in usum vocatur, quamque *castratoriam* vocant; altera magis artificiosa & quadantenus difficiliore, *punctum aureum* alias dicta. Prior communiter hunc in modum instituitur: Aegroti decenter collocato & alligato, ne improvide se moveat, locus, ubi incisio fieri debet, in inguine vel scroto, linea atramento scriptorio ducta notatur, dein, manibus ministri notata illa cute elevata, sectio instituitur, usque ad intestinum prolapsum, cavendo tamen, ne hoc laedatur. Dein reponuntur intestina provide in locum suum naturalem, seu abdomen, cum omento delapso, & processu peritonaei a partibus vicinis separato, ac cum testiculo vasisque spermaticis, per vulnus protracto, quam altissime id fieri potest, filo sericeo vel cannabino fortiori cerato ligatur, ac demum sub ligatura abscinditur processus cum testiculo ac vasis sperma-

*De operatione cruenta, seu per scalpellum.
I. Sectio castratoria.*

II Sectio sine
castratione,
seu aureum
punctum.

spermaticis, aut spontanea corruptione emori sinitur, vulnusque dein more solito ad consolidationem iterum deducitur.

§. XXIII. Quae vero sine testiculi amputatione instituitur sectio, quamque vulgo *aureum punctum* vocant, sequentem in modum peragitur: Repositis reponendis incisio fit usque ad processum peritonaei, cuius portione aliqua a partibus vicinis separata, filum aureum, aut quodvis flexile, rubiginem non contrahens, transmittitur & circumiicitur, eiusque extremitates dein moderate, non tamen nimis arcte, sibi mutuo intorquentur, ne forsitan pungant, adeoque dolores vel convulsiones excitent, tandemque secundum artem vulnus deligatur & consolidatur. Et talis methodus locum imprimi habet, quando post repositionem sensim sensimque intestina semper iterum descendunt, aegerque diuturniorem per subligacula curationem non admittere, sed breviori temporis spatio sanari cupit. Alii loco fili aurei sericeo quadruplicato, aut alio crassiori incerato utuntur, quo circumvolvitur processus, & in eo latere, ubi ruptus vel laxatus est, scarificatur, ac adhibitis adstringentibus & traumaticis abdomini adglutinatur & consolidatur. Ceterum ratione omenti simul prolapsi optime monet celeberr. GÜNTZIVS, in *Prolusione ad anatomicas exercitat.* M. Mart. huius anni publicata, in qua simul observationem de *Entero-epiplocele* proponit, quoniam raro spatium adesset, quod id in abdomine iterum admittat, non satis tuto illud refundi posse, quin potius praestare existimat, illud replicatum ex infimo sacci loco caute protrahere, explicatumque ad inguen reclinare, ac, si forte peritonaei adpendici adhaereat, prius resolvere, & tandem prolapsam illam portionem sectione prorsus auferre, nec etiam opus esse, ut filo prius illud constringatur, quoniam plerumque a magis collecta pinguedine intumuit, & vasa inde plus compressa & angustiora reddita sunt, sicque sanguinis profusio vel inhibetur, vel perquam exigua subsequitur. De *diaeta* vero denique quaedam monere supervacaneum iudicamus, cum per se pateat, illos, ubi vel repositio, vel palliativa curatio, mediante gestatione ammatris convenientis, obtineri potest, dietam valetudinariam; reliquos autem, in quibus sectio instituta fuit, dietam vulneratorum observare debere.